

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Kako naj gojimo čebelarstvo bolj uspešno?

Izredne razmere, v katerih živimo, in ki bodo ostale, zahtevajo od vsacega razumnega gospodarja, da se poprime vseh sredstev, s katerimi razpolaga, da doseže boljše gospodarske uspehe. Tako nam v čebelarstvu kaže izkušnja, da se nekateri čebelarji z vso marljivostjo trudijo, da bi jim ta panoga donajala kak dobiček, pa je zastonj; medtem, ko je pri drugih nasprotno. Kaj je temu krivo? Resnica je, da so pri nas — posebno na Dolenjskem — skoraj vsi kraji sposobni za gojitev te panoge. Malokdo pa vé, da za to pa ni vsaka lega pripravna in enakovredna. Vsak gospodar ni v prijetnem položaju, da bi si lego samovoljno izbral. Navezan je na svoje zemljišče, na sosedne čebelarje, na krajevne razmere in slednjič na glavna gospodarska opravila, zato pa tudi ne more vsak postati čebelar, samo če ima veselje in čuti spretnost v sebi za to. Tudi mlinar ali žagar je navezan na pripravno vodno silo, če hoče svojo obrt izvrševati.

Iz tega razloga svetujemo vsakemu čebelarju, da se vpraša, če opazi, da nima uspehov: Kje je vzrok? Splošni lanske in letošnji uspehi so za določitev merila, ali je lega kakega čebelnjaka dobra ali slaba, posebno ugodni, ker je bil lanske pridelke obilen in utegne letošnji biti enak ter je vsled visokih cen ta razlika toliko bolj očitna. Po tem uspehu naj vsak sam presodi, če mu kaže se ukvarjati s to panogo in v katerem obsegu. Marsikateri bo sprevidel, da je bil njegov trud neplačan in uspeh premajhen, da bi se še nadalje pečal s čebelarstvom, torej naj odneha; marsikateri bo nasprotno prišel do zaključka, da bi se dalo marsikaj več doseči, če bi se bil bolj pazljivo ukvarjal, če bi bil še to in to storil, ali to in ono, kar je bilo napačno, odstranil itd. Z eno besedo, v tej

panogi čuti, da ima lahko večje uspehe; um mu torej veleva, da se naj jo bolj poprime. Bodo pa tudi čebelarji in tudi njih število ne bode majhno, ki bodo pri takem raziskovanju prišli do prepričanja, da jim daje čebelarstvo dohodke, ki so toliko večje vredni, da se za more ta panoga gojiti kot poklic. Tem veljajo te vrstice. Kakor je pri vodici mogoč samo mlinček in le pri večjih vodnih silah mlin, tako je pri čebelarstvu. Kogar bo izkušnja lanskega leta in letos potrdila, da ima za čebelarstvo ugodno lego in je v tem času dosegel lepe uspehe, ta naj se oprime te panoge kot poklic; kdor je pa prišel do nasprotnih uspehov, naj pa čebelarstvo opusti. Tudi mlinarji ne morejo biti oni, ki si to obrt želijo, ampak samo tisti, kojim so pogoji dani.

Take čebelnjake, pri katerih smo opazili lanske leto in letos ugodne uspehe, si dobro zapomnimo; ravno tako tiste čebelarje, ki so v tem času z lepim uspehom delovali. Prve zaradi tega, ker imamo prepričanje, da je njih lega prav dobra in ako bi njih lastnik prenehal se baviti s to panogo, da mi stopimo na njih mesto; druge zaradi tega, da se hodimo k njim učiti, jih opazujemo pri njih delu ter jih po možnosti posnemamo, ker skušnja največ velja in je boljše, da se od takih mož učimo, kakor da si sami še-le izkušnje izbiramo.

Ker pa je takih čebelnjakov pri nas na tisoče, ki imajo ugodno lego in živi istotako med nami na stotine izkušenih čebelarjev, oprimimo se teh pomočkov, da izkrije iz tega čebelarski stan ali poklic, ki bode zajemal iz te panoge mogočne vire pridelkov, na čast naši čebeli, ki jo čisla ves svet kot najboljšo pasmo — v naš lasten prid, ker nam pri nas narava vsled zelo spreminjajočih vremenskih vplivov ni preveč naklonjena in nam marsikaj v zadnjem trenutku odvzame. Vsako igranje ali šport s čebelarstvom naj pa zgine, časi so prerensni. A. Lapanje.

Naročajte „Dolenjske Novice“!

kakor s tucati njegovih prednikov; enostavno: „Ne potrebujem!“

„Dovolite, da se vam predstavim, gospod kaplan. Ivo Tepec, toda ne mislite si kaj slabega o meni; sem namreč zastopnik življenjske zavarovalnice „Ilirije.“

„Kaj želite?“ sem ga vprašal kolikor mogoče mrzlo, ne meneč se za njegovo ime.

„Prišel sem, da povabim vaše blagorodje, da se zavarujete pri naši družbi. Prilika je prav lepa in že mnogo vaših gospodov kolegov se je osrečilo po meni.

„Žal — nisem prijatelj teh zavarovalnic. Sicer pa ni gotovo, da me vsprejmejo.“

„Zakaj ne, gospod kaplan, saj ste videti vendar zdravi in močni!“

„Kaj zato — saj sem že enkrat poskusil.“

„Ali čutite kake bolečine?“

„Ne, nikakih bolečin ne čutim.“

„No torej!“ Pri teh besedah je potegnil iz žepa svoj prospekt in pripravil sem se na dolgo pridigo. Vsakovrstna zavarovanja na življenje in smrt, na poškodbe na suhem in na morju — vse to mi je slikal tako živo in vabljivo, da bi se omehčal tudi najtrši kamen.

„Ne trudite se preveč, sem mu ugovarjal, „kajti prvič jaz nočem, drugič pa

Novo uradniško ministrstvo.

Dr. vitez Seidler je odstavil novo uradniško ministrstvo. Dne 30. avgusta je cesar sprejel novo ministrsko listo. Novi ministri so: Dr. Ludovik Cwiklinski naučni, dr. Karol baron Bahns železniški, dr. Hugo vitez Schauer justični, vitez Homann za javna dela, dr. baron Wimmer finančni, podmaršal Karol Czapp za deželno brambo, dr. baron Wieser trgovinski, grof Ernst Silva-Tarouca poljedelski minister; nadalje so imenovani za ministre brez portfeljev dosednji voditelj trgovinskega ministrstva dr. Viktor Matajo, sekijski šef dr. Ivan vitez plem. Žolger, sekijski šef dr. Julij pl. Twardowsky-Skrzypna in vseučiliški profesor dr. Ivan Horbaczewski. Minister Žolger bo imel poverjeno nalogo, da se od slučaja do slučaja na željo ministrskega sveta peča z upravnimi vprašanji, ki so v zvezi z vojsko in ki se dotikajo delokroga raznih ministrstev, ter tako omogoči sporazumno razmotrivanje in rešitev teh vprašanj v ministrskem svetu. V novem kabinetu sta ostala tudi notranji minister Toggenburg in minister za prehrano Höfer.

Dr. Ivan vitez pl. Žolger je prvi Slovenec v Avstriji, ki je postal minister. Novi minister je rojen leta 1867 v Devini pri Slov. Bistrici in je zaveden Slovenec-Štajarec. L. 1894. je dovršil svoje pravne študije in promoviral „sub auspiciis imperatoris“. Nato je stopil v politično službo na Štajerskem. Leta 1898 je bil poklican v ministrstvo za uk in bogočastje in od tam leta 1902 v ministrsko predsedstvo, kjer mu je bilo izročeno vodstvo državno-pravnega oddelka. Leta 1915 je postal sekijski načelnik. Leta 1917 mu je bilo podeljeno plemstvo. Od leta 1899 dalje je bil privatni docent na dunajskem vseučilišču in je sedaj še vedno član državne izpraševalne komisije iz državnopravnih ved. Dr. Ivan Žolger je znan strokovnjak na polju državnega prava.

Dopisi.

Iz Dol pri Litiji. Naša župnija je skoraj popolnoma pozabljena od sveta. V nobenem časniku se nič ne čita iz našega kraja, ki pa tudi ni gledé lege in romantike eden zadnjih na vsem božjem svetu. Tudi brez novic nismo popolnoma. Dne 19. maja smo imeli sv. birmo pri krasnem vremenu; prav slovesno se je vse vršilo. Dne 27. avg. je bilo pa celodnevno čiščenje presv. Reš. Telesa ob lepi udeležbi pobožnih vernikov. Sedaj dobimo še gospoda kaplana, katerega se tudi prav veselimo; takoj bo več življenja in gibanja v naši župniji. V naših hribih pa tudi nismo brez hrabrih vojakov. Nimajo sicer puške na rami, pač pa pridno rabijo krampe, lopate, sekire itd., ker delajo v rudnikih g. Jožefa Hofmana, predsednika Kranjske žel. rudokopne družbe v Mokronogu. Gospod je zelo prijazen in radodarnega srca. Veliko se je že uspešno trudil za oprostitev domačinov vojaškega bremena ter jih že lepo število dobil za rudokop, ki dobro napreduje v Zavrhu in Zagozdu. Nič kaj častno pa ni za nekatere posestnike in posestnice, ki se proti rudarjem in podjetju kažejo preveč oderuško. Nekaterniki pač nočejo uvidevati, kolikega važnega in koristnega pomena je za naš kraj takšno podjetje, ki bode tudi po vojski nudilo našim domačinom lepega zaslužka, ko bode ravno denarja povsod primanjkovalo. Toraj, ne bodimo slepi, temveč bodimo naklonjeni v vsakem oziru podjetju in uslužbencem in oni bodo tudi znali ceniti našo prijaznost. Roka roko umije.

Pa še nekaj bi omenil. Vse hvale vredno za naše župljane je, ker so v tako velikem številu naročeni na Domoljuba; skoro ni hiše brez tega lepega lista. Toda ravnotako, ali pa še bolj, bi morali imeti naš domač list „Dol. Novice“ pri vsaki hiši. Žal pa, da ga tako malo poznajo, ko ima vendar toliko poučnih gospodarskih člankov, zanimivih spisov in kratkočasnega berila favno za nas Dolenjce, kakor noben drug list ne. Zatoraj na delo vsak zaveden

LISTEK.

Okuženega rodu.

(Humoreska.)

Bilo je v pasjih dneh. Vsa naša boljša družba je bila na počitnicah. Le kaka razglednica z Rigija, Neaplja ali celo s Špicbergov je še pričala, da prijatelji še živé. Kadar sem dobil kako tako razglednico, sem se spomnil prejšnjih dni, ko smo po ves popoldan igrali tarok ali šah. Sedaj pa sem komaj spravil skup toliko tovarišev, da smo mogli včasih kegljati. Tako sem sedel nekega vročega popoldne pri mizi in si brisal pot s čela, ko zazvoni zvonec.

Kaj je neki? Saj je sedaj vendar žetev, ko nima nihče časa biti bolan! Če si pa že kdo privošči ta luksuz, pokliče kaplana kvečjem o polnoči, da ne zastane delo.

Hitel sem k vratom in odprl linico. Pred menoj je stal slok, eleganten človek z gladko obrtlim licem in velikim panamaslannikom na glavi.

„Prosim, gospod kaplan, ali bi mogel govoriti z vami par besedic?“

„Aha“, sem si mislil, „zopet kak agent. No, s tem opravim ravno tako kratko,

noče tudi zavarovalna družba, kadar pride do resnega.“

„Toda pomislite, gospod kaplan, kako lepo priliko zamudite! Pred letom sem vsprejel nekega mladega duhovnika za 10.000 kron, in mislite si srečo: Danes se je pri nas zavaroval in plačal neko malenkost, čez tri mesece je pa umrl in prejel 10.000 kron brez vsakega odbitka! Recite, ali ni to izborna?“

„Kdo je dobil 10.000 kron?“

„No, njegovi dediči — saj on za-se ni rabil ničesar več.“

„Z Bogom, gospod Tepec, zdi se mi, da se mislite norčevati iz mene.“

Pograbil sem najbližji časnik in začel čitati. Toda slabo sem poznal gospoda Tepeca, ko sem mislil, da se ga bom s tem iznebil.

„Ali poznate gospoda vikarja Cirila Bregarja v Beli vasi?“ je začel zopet.

„Da; kaj hočete s tem?“

„Ta gospod je približno vaše starosti in včeraj se je zavaroval pri meni za 6000 kron.“

„Tako? Različni ljudje imajo pač različen okus.“

Te besede sem izgovoril popolnoma mirno, toda moja stanovitnost je bila že

zelo omajana. Bregar je bil moj najboljši prijatelj; vedel sem, da je praktičen človek in da se ni lotil nobene stvari, predno je ni dobro premislil in izprevidel, da mu bo nesla. Tepec mi je menda poznal na očeh moje misli in začel je zopet:

„Sicer pa, če zaupate tako malo svojemu zdravju, se vam nudi sedaj prilika, da vas zdravnik sedaj popolnoma zastonj preišče, kajti plača ga naša družba, če tudi rezultat ni ugoden.“

To je bilo zopet nekaj, kar me je vlekle.

„Ampak svoj posel opravljate izvrstno, gospod zastopnik.“

S temi besedami sem se mu udal na milost in nemilost in čez deset minut sva bila gotova. Zavaroval sem se za 5000 K, ki se izplačajo, če umrjem pred petdesetim letom, mojim dedičem; če pa dočakam to starost, se izplačajo meni. — Moj trdni sklep je splaval po vodi, kakor že marsikateri pred njim! —

Komaj je zastopnik odšel, pride k meni prijatelj Bregar.

„Ali že več? Zavaroval sem se pri „Iliriji“ in sedaj sem namenjen k zdravniku.“

„Ravno prav, greva lahko skupaj.“

farman! Razširjajmo v prvi vrsti svoj edini dolenski list in predvsem: naročimo ga sami! V kratkem kaj več.

Iz Trsta. Pretekli petek ob pol 1. uri zjutraj so začeli zbuhati mirno speče prebivalstvo obrambni topovi iz vseh strani. Četrte ure kasneje silen žvižg bomb skozi zrak in grozne detonacije, tri ena za drugo. Ljudstvo preplašeno bega po ulicah, a nikjer ni videti nobene poškodbe na hišah. Med tem se služinčad v škofijski palači vsa prebledela in prestrašena prerije skozi dim in razvaline na prosto. V ulici Cavana se je že nabralo na stotine ljudi radovednežev, pa največ preplašenih. Hvala Bogu, nobene človeške žrtve. Presvitli škof je ohranil popolnoma mirno kri in se kasneje pogovarjal z admiralom, ki je prišel na kraj nesreče, ter si ogledal poškodovana mesta. Poškodovane so v drugem nadstropju na dvorišču štiri sobe in hodnik, streha je udrt in razkrita; senkaj na streho je padla prva bomba, kjer je razpočila in razkosala mogočen tram. Druga se je zarila dva metra proč od te, blizu kamenitih stopnic, ki vodijo na vrt, kjer je napravila velikansk lijak, razmaknila težke stopnice in udrla nekoliko zidu. Tretja si je izbrala za žrtev krasno figovo drevo, je razčesnila in počiva sedaj — ne v senci zelenega figovega drevesa, ampak le še pod golim figovim štorom. Na vrtu je precej razmetano in razdejano; vse zelenje osmogeno in ožgano; cvetličnjak kaže samo še gola rebra, vse šipe ima razbite; tako tudi okoli stoječe hiše. Veranda na škofijskem vrtu je podobna pogorišču, skozi katero vhaža za enkrat še prijeten morsk zrak v hišo. Prekrasna škofijska domača kapela, delo našega arhitekta Vurnika in gospe Helene, je popolnoma nepoškodovana, razen nekaj šip. Hvala Bogu, da ni bilo večje škode, posebno pa ne človeških žrtev. — O bombardiranju škofijske palače je mogoče le dvoje: Da je laški letalec metal bombe iz take višine, da ni mogel vedeti, kam bodo padle, ali pa so se hoteli Lahi na ta način maščevati nad papeževo mirovno politiko. — Tudi v noči na soboto so se ponavljali zračni napadi. V soboto so trikrat obiskali Trst laški letalci in vrgli nekaj bomb v okolici sv. Andreja, ne da bi povzročile žrtev ali škode.

Seno in vinske cene.

Slovenec poroča: Dne 28. avgusta je zborovala Centrala za varstvo kmetijskih interesov, ki se je bavila z važnimi vprašanji. Ostro se je kritizirala najnovejša krompirjeva naredba in je zbor v navzočnosti zastopnikov c. kr. urada za prehrano

in voditelja poljedelskega ministrstva dr. Ertla soglasno sklenil, da se vlada pozivlje, to naredbo umakniti. Potem se je obravnavalo o organizaciji sadne kupčije in se je moral zastopnik „Geos“ trdo zagovarjati.

Pri krmilih je dr. Lampe opisal razmere na Kranjskem, ki so nastale po najnovejših rekvizicijah. Dr. Lampe je opozarjal na slabe posledice, ki izvirajo iz tega, da se v ožjem vojnem ozemlju uporablja pri vojaški dobavi sena § 27. zakona o vojnih dajatvah, v zaledju pa naredba o prometu s senom in slamo. Ker se vse dežele sklicujejo na sušo, se mora v vseh deželah enako postopati. Velika bitka ob Soči se bje za celo državo, zato naj vsi nosijo enaka bremena. Kranjska se mora takoj razbremeniti. Ker je promet s krmili v najožji zvezi z živinorejo, naj se tudi obstoječa centrala za krmila pri c. kr. uradu za prehrano razpusti in njene agende izročijo poljedelskemu ministrstvu, ki naj v zvezi s kmetijskimi organizacijami uredi promet s krmili po gospodarskih razmerah in potrebah. Poslanec Gostinčar je podpiral ta izvajanja.

Zbor se je izrekel proti obstoječim vojnogospodarskim centralam.

Potem je zboroval pod predsedstvom ministra Höferja zbor producentev in konsumentov, ki naj bi se izrekel o cenah letošnjemu vinskemu pridelku. Zborovanje je trajalo pet ur in je bilo jako burno. Nasprotja so bila ostra, ker so zastopniki vojaštva in konsumentov ugovarjali sedanji višini vinskih cen, nakar so zastopniki vinogradnikov dokazovali, kako se je vinogradništvo otežkočilo in podražilo tekom vojske.

Dr. Laginja je ugovarjal proti nizkim cenam, po katerih se je lanski pridelek rekviriral v Istri. S tem se je dežela težko oškodovala. Zahteva, da če se letos zopet zaseže istrski vinski pridelek, se naj plača ista cena, po kateri kupuje vojaštvo vino drugod. Dr. Lampe je opozarjal na nujnost, da se vlada takoj, še te dni, izjavi, ali misli na kako zvišanje vinskega pridelka, ali na določitev cen ali pusti promet z vinom prost. Dr. Lampe priporoča naslednje, ker vino ni neobhodno potrebno živilo. Navaja potem obdobje, ki so zadele dolenske vinogradnike. Sodišča morajo dobiti neko merilo, ker to ne gre, da bi bil v enem sodnem okraju obsojen vinogradnik, ako je prodal vino za polovico iste cene, ki jo v sosednem okrožju brez kazni vsakdo zahteva in dobi. Ogrske cene so veliko višje. Vsled tega se bo, ako se pri nas drže nizke cene, naš pridelek izvažal na Hrvaško in bo od tam prišel nazaj kot drago ogrsko vino. Dr. Lampe opozarja

vlado na spomenico, ki jo je izdalo Avstr. vinograd. društvo. Tam so primerjane naše in ogrske cene in njih razvoj tekom zadnjih let. Cene, ki so tam priporočene za nižje-avstrijska vina, se naj priznajo tudi pri nas. Ker je stvar tako nujna, se naj objavi vladna odločitev takoj, kajti ljudstvo v tej negotovosti ne more dalje čakati. Dr. Lampe ni za maksimalne cene. Ako hoče priti vlada s kakšnimi cenami na dan, naj bodo enakomerne za vse dežele, in sicer po sledečem načelu: Primerna cena se določi za navadno, zdravo, naravno vino; boljše kakovosti se plačajo višje, slabše primerno nižje. V katero vrsto vino spada, bodi pripuščeno svobodnemu dogovoru med kupovalcem in prodajalcem. Samo če se ta dva ne moreta zediniti, naj odloči razsodišče strokovnjakov. Na vsak način pa se mora prepričati, da bi naš pridelek imel neprimerno nižje cene od ogrskega, kar naj zlasti velja za vojaške dobave.

Zastopnik vojnega ministrstva se je izrekel za znižanje cen. Zastopnik armadnega poveljstva je napovedal, da se bo moralo za soško armado, ki je vsled pomanjkanje pitne vode posebno potrebna vina, dobaviti vino potom zaseženja. Obljubil je Istri boljše cene kakor lani. Kako daleč bo segla rekvizicija vina in po katerih cenah, se še ni moglo določiti.

Zvečer se je vršil v teh zadevah ministrski svet.

Dr. Lampe je posredoval še pri skupnem svetu za prehrano in pri poljskem ministrstvu, koder je zaprosil varstva našim vinogradnikom.

O semenih je poročati sledeče: C. kr. kmetijska družba je naročila iz Nemčije večjo množino pšeničnega in rženega semena in sicer vrsto Svalöf, ki je priznано izborna blago. Uvozu se je uprl Vojno-žitno profetni zavod. Dr. Lampe je dokazoval potrebo uvoza, nakar se mu je obljubilo, da se dobavi Kranjski enaka množina iz Češke.

Vojni pregled.

Italijansko bojišče. — O poteku enajste soške bitke se javlja 1. t. m. iz vojnega tiskovnega stana: Včeraj je postalo nekoliko mirneje na soški bojni črti, samo za hrib sv. Gabrijela vneli so se popoldne jako besni boji, kateri še trajajo. Tudi tolminsko mostišče je včeraj popoldne stalo pod težkim sovražnim ognjem. Posamezni sunki proti našim postojankam na ravani Loma in proti visoki planoti Banjšice izjalovili so se v našem obrambnem ognju. Protisunke pri Zagorju odbili smo z velikimi izgubami za sovražnika. Proti hribu sv. Gabrijela pošilja sovražnik ne glede na izgube, vedno nove množice. Naš uničevalni ogenj ustavlja s pogumnimi protinapadi napredovanje sovražnika. Boji še niso zaključeni. V roke nam

je prišlo nekaj sovražnikov, mej njimi tudi štab nekega bataljona. Nasproti Gorice napadel je sovražnik po bobnečem ognju zopet, mej tem bojem se nam je posrečilo, naše čete pri Panovici potisniti nekoliko naprej. Ujeli smo šest častnikov in 140 mož ter zaplenili štiri strojnice. Na južnem Krasu se je le mestoma živahneje streljalo s topovi in izvajali tu in tam manjši krajevni boji. Tudi včeraj so italijanski letalci metali bombe na Trst in poškodovali škofijsko palačo. — Vse svoje sile združuje Italijan k napadom, da bi osvojil hrib svetega Gabrijela. Tu je napadel od vzhoda, to je iz smeri Britofa, in od zahoda, od sv. Gore. Najhujše pa je navalil od severa. Toda naša hrabra pehota ustavila je, kakor vojno poročilo pravi, izvajajoč večkrat protisunke, vse navale. Z drugimi besedami: V neprestanih ročnih metežih bijejo se za posest tega hriba. Vedno in vedno pošilja Italijan nove množice v boj; vdere na katerem mestu v našo postojanko, toda pogumni protisunek naših iztrga mu kmalu s težkimi žrtvami pridobljeno. Hrib sv. Gabrijela je eden kilometer širok podol-gasti grebenj, ki se razteza od jugovzhoda proti severozahodu kake dva kilometra na dolgo. Najvišja točka je jugovzhodna. Od tu nadalje se znižava proti severozahodu. Pred očimo si, kaj so si Italijani v dveh tednih enajste soške bitke priborili: Pridobili so južno Sela do vstevši sv. Goro, ozemlje vzhodno Soče do naših črt, ki baje leže preko Sela, Kala, Podlese in Madoni do hriba sv. Gabrijela. Ta prostor meri na najširšem mestu 17 kilometrov in na najglobokejšem 7 kilometrov in je jako revno na vegetaciji in brez vode, vsled tega tudi jako na redko obljudeno ozemlje. Za vso to pridobljeno revščino žrtvovala je Italija okoli četrte milijona ljudi, kateri so, ali mrtvi ali pa ranjeni. Enajsta soška bitka še ni končana. Kar se še zgodi, bo le izraz obupne slabosti Italijanov, ki ne morejo stvari več spremeniti. Trdnejše kakor kdajkoli stoji voji generala pl. Borooviča; velika italijanska ofenziva, na katero so stavili Italijani vse nade, je od 28. avgusta dalje izjalovljena.

Rusko bojišče. — Iz raznih poročil 1. in 2. t. m. posnamemo, da so nemške čete severozahodno od Focsani sovražniku zopet iztrgale žilavo branjeno višinsko postojanko. Pri Husiatynu in pri Tarnopolu pa smo odbili ruske preganjalne čete. Z močnimi protisunki trudil se je sovražnik brezuspešno, da bi zopet iztrgal našim uspehe, ki so si jih priborili severovzhodno od Focsani. — Bolgarskega generala Radko Dimitrijeva, ki je na bojni črti pri Rigi doslej poveljeval Rusom, je nadomestil general Parski. — „Daily Tel.“ je pisal, da ni upati, da bi rumunske čete krepko podpirali in da bi se Moldova rešila, če se ne posreči preosnovati rusko armado. — V več ruskih mestih se je pojavila protirevolucija. Carjevi pristaši, med njimi veliko gardnih častnikov, so se zbrali v Kijevu. — Iz Rusije nameravajo izgnati vse Romanoviče. — Iz Stockholma se poroča 3. t. m., da so čete Kerenskega poklale v Turkestanu 50.000 mohamedancev, ker so na kazanskem kongresu mohamedanci odločno zahtevali mir. Vse mohamedanske časopise je ruska vlada prepovedala. — Vsi ti pojavi so pač slabo znamenje edinosti v Rusiji, brez katere so izključeni vsi uspehi. Da se pa edinstvo v Rusiji doseže, bo treba moza, ki bo z jekleno roko posegel

„Kaj pa ti je, ali si bolan?“

„Kaj še, moja bolezen je podobna tvoji.“

Naš stari zdravnik je bil dobra duša. Ko sva vstopila, je nama prijazno pokimal, ker smo bili že stari znanci, toda mene je ošvrknil s pogledom, ki ni obetal nič dobrega.

„Kateri gospod želi priti prej na vrsto?“

Bregar je porinil mene naprej in izginil sem v ordinacijski sobi. Odkar sem si dal prvokrat izdreti zob, me vedno pretrese groza, kadar zapazim mučična moderne kirurgije. Tu je bila spravljena v stekleni omari cela razstava takih inštrumentov. Nehoté sem obrnil zbirki hrbet in gledal zdravnika, ki je brskal po neki stari mapi, iz katere je slednjič privlekel velik kos papirja. Sédel je in prijel za pero. Moje osebnosti je menda vedel, kajti samo pogledal me je izza zlatih očal, kakor bi se hotel prepričati, če sem res Bregant, velikovrški kaplan — in pisal počasi naprej. Nato se je obrnil na svojem stolu za 90 stopinj in začelo se je zasliševanje. Najprej me je izpraševal, kako se kaj počutim in pripovedoval sem mu same dobre reči. To je pa menda malo imponiralo staremu gospodu. Škilil je na-me izza svojih očal s pogledom, ki je izražal celo dozo dvonov

in me izpraševal predrzno o moji preteklosti. Priznati moram, vprašanja so bila zelo brezobzirna in večkrat sem zmajal nevoljen z rameni, kajti spovedovati sem se moral marsičesa, kar ni bilo ravno ugodno za-me. Seveda so bile to stare reči, še iz mojih gimnazijskih let, toda doktor se je menda zelo oddahnil, ko sem mu pripovedoval o bljuvanju krvi, o hudem prsnem katarju itd. Gledal me je ves čas, kakor bi mi hotel zmagoslavno reči: „Kaj nisem vedel?“ Toda molčal je in vestno zapisaval, kar sem mu povedal. Bil je celo tako radoveden, da še celo mojih rajnkih staršev in bratov ni pustil pri miru. Slednjič je bil menda zadovoljen, pokimal je parkrat z glavo, in pisal. Ko je odložil pero, je rekel lakonično: „Ves vaš rod je okužen, slab.“

„Kako mislite to?“ sem ga vprašal.

„Podedovana pljučna bolezen.“

„A tako. Meni ni toliko za zavarovanje, kakor za to, da vem, kako je z menoj.“

Ni mi odgovoril, samo hudobno se je smehljaj, kakor bi hotel reči: „Kakor lisica, ki je tudi tako rekla, ko ni mogla do grozdja.“

„Bodite tako dobri in slecite suknjič.“

Ubogal sem ga, kakor dobro vzgojen otrok, da mi je meril prsa.

„Tako, in sedaj globoko dihnite!“

Dihnil sem, kolikor sem mogel.

„Še enkrat!“

To se mu je menda dopadlo, saj sem se pa tudi napihoval, kakor tista žaba v pripovedki. Naenkrat je nekaj počilo in mera je padla na tla.

„No, vidite, gospod doktor“, sem rekel razveseljen, moja pljuča so zdrava in naš rod tudi menda ni tako slab, kakor mislite.“

„Nikar si ne domišljajte, da ste pretrgali mero“, je odgovoril pikro. „Bog varuj! Mera je bila že stara in enkrat se je morala strgati. Toda bodite mirni, nisva še pri kraju.“

Radoveden sem bil, kaj še pride. Pa kmalu sem začel čutiti. Z levico me je prijel trdno za ramo, z desnico pa je trkal po mojih prsih, kakor po nakovalu. Nato je pritisnil obraz na prsa in prisluškoval, kakor bi mu kdo pripovedoval, kdo vé, kako skrivnost. Bil je res natančen človek ta zdravnik in vesel sem bil, da me ni nič stalo. Slednjič je rekel:

„Dobro, sedaj se lahko oblečete.“

„No, kako pa sedaj mislite, gospod doktor? Kako je kaj z mojimi pljučami?“

„Saj sem Vam že povedal: okužen rod! Sicer ste pa sedaj še precej pri moči, toda dobro morate paziti na-se.“

„Kako pa kaj z zavarovanjem? Ali me vzamejo?“

„Težko, kajti gospod je so zelo previdni.“

„Hvala lepa za vaš trud! Z Bogom!“

„Si vendar enkrat prišel?“ mi je zaklical Bregar, ko sem stopil iz ordinacijske sobe. „Mislil sem že, da si mu ostal v narkozi.“

„Le glej, kako boš ti opravil!“

Čakal sem komaj deset minut in opazoval med tem časom lovske slike, ki so visele po stenah, kar se odpró vrata in Bregar stopi v prijaznem pogovoru z zdravnikom iz „klavnice“.

„Vaš gospod kolega mi je dal mnogo manj opraviti.“

„Kako to, če smem vprašati?“

„Ta je iz zdrave rodbine in se lahko zavaruje brez vse skrbi.“

„No, da; ni vsak za vse.“

Že sem bil nekoliko jezen in premagovati sem se moral, da mu nisem odgovoril kaj takega, česar bi se pozneje kesal. Ko sva bila na cesti, je tovariš predlagal, da greva k „Jelenu“, da ga izpijeva kozarec na račun prihodnjih tisočakov od „Ilirije“.

(Konec prihodnjič.)

v to, Rusijo uničujočo zmešnjavo. — Nemški glavni stan 3. t. m. javlja, da so Nemci vzeli Rigo, katero zavzetje je velikega pomena. Mesto je štel leta 1912 400.000 prebivalcev in je sedež livlanske gubernije.

Zahodno bojišče. — Wolff poroča dne 2. t. m., da so Nemci pri Hollebeke s svojimi jarki napredovali približno 100 metrov. Angleški napadi so zadnje dni vidno slabeli, ni pa izključeno, da bodo iz razlogov prestiža Angleži še napadali, predno opustijo izgubljeno drugo veliko bitko za flanderska pristanišča. Opustili so že napad na Lens, pri katerem so žrtvovali kanadske divizije. Francozom je ostal na Chemin des Dames kot ves dobiček njih izgubljenih napadov 31. avgusta le kos približno eden kilometer širokega prednjega jarka. Nemški napadalec so z malimi lastnimi izgubami vzhodno od Vauxaillona privedli iz francoskih jarkov 10 ujetnikov in dve brzostrelni puški. Ravnotako so se v Champagni nemške patrolje vrnile z ujetniki. — Kakor piše vojaški kritik „Matina“ 2. t. m., se je bitka pri Verdunu po načrtu francoskega vojnega vodstva zaključila. Ako bi severno Verduna nadaljevali ofenzivo, bile bi potrebne nove odredbe.

Franjo Neubauer:

Dvogovor.

(Po melodiji: »Moj fantič je v Tiróle rajžov« ...)

Zakaj si v strmo šel gorovje,
da tujih braniš deklic kras?!

Pretužno naše je domovje,
osamljena je gorska vas.

„Boril se nisem za tujino,
in ne za tujih kras deklet.

Za tebe plezal na planino,
zakópal sem se v sneg in led.“

Brez cvétov je duhtečih lipa,
brez nagelnov žarečih vrt.

In moje cvetje se osipa,
bolest mi tkè mrtvaški prt.

„Cvetovi bodo spet duhteli,
—ko mir nad njimi zapihljá.

Po cesti se povrnem beli,
presrečna bova spet domá!“

Povrneš se! Pomlad bo klíla,
iz rodni vstajala bo tal.

A v moje prsi položila
ločitve bol je — smrti kal!

* *

Domače in tuje novice.

Romarski shod na Trški gori. Za malo mašo bo na prijazni Trški gori — kakor vsako leto — romarski shod. Sveto opravilo se prične na dan pred praznikom in sicer ob 6. uri popoldne. Naslednji dan bo na gori sv. opravilo ob 7. in 11. uri; ob 3. uri pa litanije. Upamo, da privabi priljubljena romarska cerkev obilo božjepotnikov, in to tem bolj, ker bodo mnogi imeli zadnjikrat priliko poslušati ubrane glasove trškogorskih zvonov.

Obiljubljena procesija na Trško goro zaradi kolere bode prihodnje sredo, dne 12. t. m. Zbirališče ob 6. uri zjutraj pri kapelici pod Trško goro. Ob 1/2 5. uri se bode dalo znamenje z velikim zvonom. Tedaj bode v kapiteljski cerkvi prva sveta maša. Obhajalo se boče doma in na Trški gori. Na Gori bode tiha sv. maša, potem peta sveta maša z blagoslovom, litanije Matere Božje in darovanje. Nato še ena tiha sv. maša. Prihitite v obilnem številu, saj živimo v težkih, resnih časih!

Duhovske spremembe. Podeljena je župnija Mavčiče č. g. Frančišku Ferjančič, semenškemu podvodji v Ljubljani. Umeščena sta bila dne 31. avgusta č. g. Jakob Porenta, župnik v Stopičah za kanonika pri kolegijatnem kapitlju v Novem mestu in Franc Žitnik, kn. šk. tajnik na podeljeno mu župnijo Stopiče. Za kn. šk. tajnika je bil imenovan č. g. Franc Lončar, kaplan v Št. Jerneju. Imenovan je dr.

Gregor Žerjav za prefekta v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. — Premeščeni so gg. kaplani: Andrej Kajdiž iz Smlednika v Kranjsko goro, Jožef Kres iz Kranjske gore v Hrenovice. — Nameščeni so: g. dr. Ivan Fabijan za podvodja in ekonom v duhovnem semenišču ljubljanskem; gg. novomašniki: Alojzij Peček za kaplana v Šmarjeti, Anton Hostnik za 2. kaplana v Šent Rupertu, Feliks Gregorec za kaplana v Senožečah.

Na deški ljudski šoli v Novem mestu se prične šolsko leto 1917/18 s slovesno sv. mašo v čast sv. Duhu dne 15. sept. 1917 ob 8. uri v frančiškanski cerkvi. — Vpisavalo se bo v četrtek 13. septembra in pa v petek 14. septembra 1917, vselej od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne v II. razredu deške šole na Florijanovem trgu v Seidelnovi hiši. (Stara davkarija.) Učenci naj se oglase v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter naj prineso seboj zadnje šolsko naznanilo; oni pa, ki na novo vstopijo v šolo, tudi krstni list in izpričevalo o stavljenju koz. — Pri šolskem vodstvu naj se blagovolijo oglašati tudi stariši šolodolžnih učencev, ki se poučujejo doma. — Vodstvo uljudno prosi stariše iz sosednih šolskih občin, naj ne silijo svojih otrok v to šolo, ker jih isto zaradi tesnih šolskih prostorov ne bo moglo sprejeti; da, prisiljeno bo celo zaradi prenapoljenih razredov odkloniti vsprejem nekaterih že to šolo obiskajočih učencev. — Vodstvo.

Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil stotnik 6. bos. herc. lov. baona Gustav Smola. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil ognjčar 28. polj. havb. p. Franc Šalehar.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu avgustu 1917 je 190 strank vložilo 232.015 K 40 h; 242 strank vzdignilo 78.945 kron 09 h, torej več vložilo 153.070 K 31 h. Stanje vlog 5.380.250 K 99 h. Denarni promet 638.489 K 85 h. Vseh strank bilo je 1009.

Umril je v Sv. Križu pri Kostanjevici dne 30. avgusta t. l. občespoštovan posestnik g. Janez Kerin, oče g. župnika Martina Kerina. Rajni je bil star 76 let ter pokopan 1. sept. ob 9. uri dopoldne. Naj mu sveti večna luč!

Umrila je v Novem mestu, dne 31. avg. t. l. gosp. Marija Jazbec, posestnica in vdova, stara 74 let. N. v m. p.!

Junaške smrti je padel na soški fronti dne 19. avgusta t. l. v mladostni dóbi 22 let Jožef Brudar, sin mesarja in gostilničarja Jožefa Brudar star. v Št. Jerneju. Po prezigodaj umrlem žalujejo stariši, teta in drugi sorodniki ter vsi, ki so ga poznali, ker bil je priden fant, vrl mladenič, lep značaj ter vzgledni krščanski vojak. Bodi ohranjen trajen spomin dobremu sinu in hrabreniu vojščaku! Njegovi blagi duši pa naj Bog podeli večni raj!

Padel je meseca avgusta na ruskem bojišču 18 letni Alojzij Jeršin, iz Jelš, občine Št. Peter. Služil je pri 27. črno-vojniškem pešpolku. Časten spomin mladeniškem junaku!

Nova tiskovna zadruga se je ustanovila v Ljubljani pod imenom „Nova založba v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo“. Predlagatelji so sledeči gospodje: Bogumil Remeč, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Janez Ev. Krek, državni in deželni poslanec v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik „Zadružne zveze“ v Ljubljani; dr. Vinko Šarabon, c. kr. profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, mestni katehet v Ljubljani; dr. Josip Jerič, odvet. kand. v Ljubljani; F. S. Finžgar, župnik v Sori; dr. France Jež, odvetniški kandidat v Ljubljani; Janko Barle, mestni župnik v Ljubljani.

Poziv k prijavi v vojni pogrešanih vojakov, ali vojakov, ki so prišli v vojno ujetništvo. Ker je vsled nepričakovano dolge vojne število pogrešanih izredno narastlo in se po izkušnjah z gotovostjo lahko

sodi, da velik del prijav pogrešanih sloni na napačnem zapisovanju imen, na pomanjkljivih navedbah osebnih podatkov, na pomanjkanju naznanil iz vojnega ujetništva, na potvorjenih mrljskih zapisnikih iz sovražnih dežel itd., je 10. oddelek vojnega ministrstva sklenil, da naj se pozove prebivalstvo k sodelovanju pri popravljanju napačnih naznanil in sicer tako, da zbira naznanilne liste, s katerimi naj se naznani: Ime in priimek, šarža, vojaški oddelek, rojstni kraj in leto, pristojnost in leto, katerega je bil pogrešani potrjen, na katerem bojišču se je nazadnje nahajal, katere bližnje okoliščine so o njem znane, kdaj in odkod je zadnjič pisal. V tem smislu je zvezino vodstvo avstrijske družbe Rdečega križa izrazilo željo, povabiti javnost k vnetemu sodelovanju pri tej akciji, ki je v lastnem interesu širokega kroga prebivalstva, in naprositi isto, s pošiljanjem imenovanih naznanil omogočiti po možnosti natančno evidenco dotičnih vojaških oseb. Za naznanila pogrešanih vojakov določeni naznanilni listi se dobijo brezplačno pri občinskih uradih, v Ljubljani pri mestnem magistratu. Po izpolnitvi naj jih občinski uradi pošljejo Rdečemu križu pod uradno kuverto z naslovom: „Rote Kreuz-Auskunftsstelle, Dunaj, I. Stock, im Eisen-Platz 3/4“. Na občine je bil izdan poziv, po možnosti pomagati strankam pri izpolnitvi, oddaji in odpošiljanju naznanilnih listov. Naznanitev vseh pogrešanih vojakov je tem bolj v interesu njih svojcev, ker so vojaška poveljstva in oblastva na bojišču, ki so pristojna za nadaljne poizvedbe, na razpolago samo še med vojno. Občinstvo naj se torej te naprave kakor hitro mogoče in v kar največji meri poslužuje

Šolsko leto se začne v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu dne 20. septembra t. l.

Spremembe v frančiškanski provinciji sv. Križa. Ljubljana: P. Benvenut Winkler, kaplan. — Novomesto: P. Atanazij Ausser, gvardijan; P. Konstantin Luser, vikar; P. Alfonz Furlan. — Kamnik: P. Ferdinand Zajec. — Pazin: Dr. P. Hugo Bren. — Brežice: P. Klement Grampovčan, vikar. — Maribor: P. Jeronim Knoblar, P. Bernard Ambrožič, katehet in kaplan. — Sv. Trojica v Slov. goricah: P. Fulgencij Trafela. — Brezje: P. Mariofil Holeček, superior, P. Severin Fabiani. — Vič: P. Julij Sušnik, kaplan. — Nova Štifta: P. Ambrozij Remic, superior.

Slovenski planinci branili svojo zemljo. Da so bili slovenski planinci tudi v enajsti soški bitki junaki na svojem mestu, priča uradno poročilo z dne 20. avg.: „Med Vipavco in Fajtim hribom so se razbili sovražni napadi na železnem odporu hrabrih alpskih strelskih polkov; kranjski gorski strelci so krili domača tla.“ Polk je prejel brzojavno sledečo Najvišjo pohvalo: „Njegovo c. in kr. Apostolsko Vetičanstvo je vzelo vest o vzglednem, junaškem, izbornem zadržanju 2. gor. strelskega polka najmilostljuje s posebnim zadovoljstvom in priznanjem na znanje.“

Prodaja žrebet (300) se vrši v sredo, 12. sept. t. l. dražbenim potom v Ljubljani pod Tivoli. Dražbe se smejo udeležiti le kmetovalci (konjerejci), ki se skažejo s potrdili c. kr. okrajnega glavarstva. Konjski trgovci in prekupci so popolnoma izključeni od dražbe.

Prešičji semnji za plemene in rejne prešiče se vrše vsak pondeljek v Novem mestu.

Ustoličenje. „Novine“ poročajo št. 34, da je bil 14. avg. 1917 umeščen veliki župan Železne nadžupanije, v kateri biva en del ogrskih Slovencev. Ta je državni poslanec dr. Lajos Ostffy. Sedež je Vasvár (Eisenburg).

Rodovitna trta. „Novine“ poročajo dne 26. avgusta, da ima posestnik Huber v Dolnoj Bistrici na Ogrskem trto „izabelo“, ki nosi letos 2379 grozdov.

Za nabiralce. V novomeškem okraju so se ustanovile pri g. Jakob Pavčič-u v Novem mestu in gosp. Ignac Sitar-ju v Toplicah prevzemalnice za že sedaj in v

prihodnem času nabrano blago, kakor bukvice (žir), seme solčnih rož, bučno seme, košičice košičicaste sadja (črešenj, breskev, češpelj itd.), želod, divji kostanj, lipov sad, stebila in listi kopriv, prazni koruzni storži, debela in glavice solčnic, laneno pleve, listi robidnic, jagod in malinja, drenov sad, oparnice, posušene regratove korenine in korenine pirnice. Vse to blago mora biti dobro posušeno in očiščeno in je oddati potem prevzemalnici, kjer se blago plača po teži po določeni ceni.

Zaletel se je lovski pes „dakl“ na ime „Flok“. Kdor kaj vé o njem, naj ga pripelje na Mestno županstvo v Novomestu.

Vojna sličica.

Naša pesem. Vse je danes nekam praznično tu na fronti. Častniki in moštvo imajo okinčane čepice, na prsih junakov se blesté odlikovanja, barake in postojanke so kar zavite v zelenje in cvetje. Čemu tudi ne? Saj je danes rojstni dan ljubljence ne-le avstrijskih narodov, temveč tudi avstrijskih vojakov na fronti — cesarja Karola! Danes je pozabljena vsa bolest, vse bojno trpljenje, vojaki se zbirajo v gručah, danes je njih praznik, danes prepevajo.

Zapeli so Nemci: enoglasno, gromovito. Njih pesem je takorekoč bojna pesem. Zdela se mi je kot velikanska piramida z dolgim napisom, ki sicer mnogo pové, a ne gane srca, ne priklene na-se duše.

Zaorili so Čehi. Mogočno doni po planinah: „Zeme česka domov muj!“ Vidi se jim, da so pevci po božji volji, katerim so vsa pevska pravila prav dobro znana. Njih pesem je veličastna, ki more in mora navdušiti.

Čuj! Tam v kotu pod skalo zadoni ubrano:

„Rože je na vrtu plela,
pela je pesem glasno;
živo v lice zarudela
ko je stopil on pred njo...“

Vse zre na sedmerico pevcev. Štirje pojó ubrano dvoglasno, ostali „basirajo“. Kmetski fantje so. Niso nobeni posebni glasovi — samoumevno tu na fronti! — in vendar so želi po drugi kitici vsesplošno priznanje! Kar zagrmelo je krog mene: „Bravo! Izvrstno! To so Slovenci, kaj ne?“ „Slovenci! Slovenci!“ „Izvrstno! Še eno, še eno!“

Med splošno pozornostjo se zibljejo med skalovjem zvoki naše pesmi: —

Žido kupila bom
pušlec nar'dila bom...

in zopet navdušena pohvala! Najraje bi bil veselja zavriskal na glas! Kaj bi rekli ti tujci, ko bi prišli v blaženih mirnih časih v veselo slovensko družbo ter slišali naše narodno petje, pesem slovenskih dijakov ali fantov na vasi, pesem deklet v mestu ali priprostih žanjic, ko se vračajo zvečer s polja domov?

„To je slovenska narodna pesem, kakšno je pa vaše umetno in cerkveno petje?“ me vpraša dobri moj sosed. — „Umetno? Ali ni bilo to petje umetno, človek božji?“ Naši umetniki, ki so čutili z narodom in delali za narod, so tudi v svojih imenitnih skladbah znali umetno vezati narodne motive. Saj more le narodna melodija roditi plemenito mišljenje in narodno-pobožen motiv roditi pravo pobožnost. — „Ali znajo zapeti tudi kakšno cerkveno? Vprašaj jih! — Zažvrgoleli so jih nekaj! Ponavljati so morali:

„Častimo in molimo ga,
preljubega Zveličarja...!“

„Da! Prav imaš!“ mi pravi sosed. Vsak narod mora vedno gojiti svoje narodne vrline! Le to je prava pot umetnosti. Tu ste Slovenci nad nami!“

Najraje bi bil hitel vrh planin ter klical! „Rihar! Pater Angelik! Vstanita iz grobov in pojta naprej! Hladnik, poj, poj!“ Slovensko srce more peti le slovensko

jako čisto in lepo, ker madžarski jezik ne razjeda toliko organzma slovenskega jezika, zato je n. pr. Küzmič pisal v bolj narodnem in čistem jeziku, nego kateri bodi drugi pisatelj iste dobe. Narečje se ve ima nekatere posebnosti, ki jih naša pismena slovenščina ne pozna ali jih ni sprejela. U se izgovarja kakor ü, n. pr. tühinec = tujec; dajalnikom končnica je: *ovi* ali *evi*, n. pr. *moževi* sem oponašala. Imenovalnik v množini pri samostalnkih na *k* ima *ck*, n. pr. *svedocke, junacke* namesto: *svedocke, junacke*, po naše slovnično *junaki*.

Ženski samostalniki s končnico *a* imajo v rodniku končnico *ov*, n. pr. med *Murov*. V množinskem mestniku se nahajajo oblike v *nebesaj* nam: v *nebesih*. V dvojinskem imenovalniku rabi množinska oblika s pristavkom: *va, vi*, na pr. *svojiva* brata, dveji ladji *stoječivi*. — Oziralni: zaimek, k(a)teri, a, o se piše: *steri, stera, stero* (izgovarja se većinoma šteri, a, o). Pomožni glagol *bode, bomo* izpušča prvi zlog, torej *de, mo*. Glagol ima v tretji osebi množinski starejše, krajše oblike: *ido, psüjo* (idejo, psujejo). — V ogrski slovenščini je še obilo lepih, kratkih izrazov, ki se drugod ne rabijo splošno, na pr. *roditjelji* = starši, *jahanec* = jezdnj konj, *prednjar* = predhodnik.

Ogrski Slovenci imajo svoje knjige, odkar se je v protestantovski dobi začelo pisati tudi v slovenskem jeziku. Kajkovski pisatelji so najbrž tudi nanje uplivali. Saj se čita (dr. Glaser, stran 125), da je bil tiskar, ki je tiskal prvo kajkovsko knjigo Mihajl Bučić-a: „Kerščanski navuk“ v Nedelišču v Medjimurju leta 1573, tijkaj pozvan iz Dolenje Lendave.

Prvi ogrski Slovenec, ki je pisal slovensko, je bil Štefan Küzmič. Bil je luteranski propovednik v Šurdi po letu 1600. Izdal je: *Nouvi Zakon* ali Testamentom Goszpodna nasega Jezusa Krisztusa zdaj oprvicz z Grcskoga na sztari szlovenszki jezik obrnyeni po Stevanu Küsmicsi Surdanszkom F. V Halli Saksonskoj 1771. — A poskrbeti je bilo treba tudi za katoliške Slovence. Takrat je bila cesarica in kraljica Marija Terezija leta 1777 ustanovila Somboteljsko škofijo. Njen prvi biskup Szily Janoš, znan kot pobožen, goreč mož, je naročil Mikloš Küzmič-u, duhovnu pri Sv. Benediktu, da naj prevede na „stari slovenski jezik“ potrebne knjige. Zato je trebalo najprej omikati prosto ljudstvo in za narodne šole spisati potrebne bukve. V ta namen je sestavil:

ABC za Szlovencze na Vogerszkem, krog 1. 1780.

Szlovenszki silabikár z steroga sze decza steti more navsciti, z nikimi rejcsiniczami nav küpe pod prespan stampanja dani. V Soproni pri stampari Siefs Jósef Jánosi 1780. — S tema knjižicama je

postavil temelj za pouk mladih in starih v maternem jeziku. — Sostavil je še šest drugih knjig, kakor evangelije, katekizem, sv. historija, molitvene knjižice in pesmarice. Zanimivo je, da so „szvete historie“ na stari szlovenski jezik obrnyeni po V. P. Gospoudi Küzmicis Miklosi, szvetoga Benedeka Fare Dühovniki inó Krogline Szlovenszke Vice Öspörössá. Torej je bil Küzmič okrožja slovenskega dekan. Iz tega se vidi, da ga je prvi vladika Szily zeló čislal ter ga kot zaslužnega moža odlikoval.

Mihael Sever je bil protestantski duhovnik ter je izdal l. 1747 „Red zveli-csanfztva“ in l. 1754 „Voere krsztsanszke kratki navuki“ . . . Nekaj njegovih pesmic in molitvic je privzel St. Küzmič v svoje knjige. Protestantski učitelj Števan Šijarta je l. 1796 izdal: *Mrtvecsne peszmi*.

Tako je bilo za oboje vernike vsaj za silo poskrbljeno. (Konec sledi.)

Dopisi.

Iz Dobrniča. 17. avgusta je padel na italjanski fronti vojak Janez Zure. Njegov stotnijski poveljniki poroča materi umrlega junaka sledeče: „Boreč se za dom in cesarja proti izdajalcu Lahonu je umrl Vaš sinko Janez junaške smrti. Danes, dne 17. t. m. ob 3. uri zjutraj je bil zadet v glavo od kosa sovražne granate in bil na mestu mrtev brez trpljenja. Kakor je ta udarec hud za Vas, naj Vam bo v zadoščenje in tolažbo, da je bil Vaš sin prav priden dečko, hraber, vesten in pokoren vojak. Za junaštvo je prejel bronasto hrabrostno svetinjó. Karlov križec, srebrna svetinja I. vrste mu bode podeljena v prihodnjih dneh. Mlado življenje je daroval za domovino in svojega cesarja, ki prav danes praznuje svoj rojstni dan. Iskreno sožalje v imenu cele stotnije z Vami žalujóci E. F., komandant stotnije.“

Ravno je došlo poročilo, da so ga pokopali na pokopališče za padle junake (grob 6 r 6) v vasi Mahorini (?) v vipavski dolini. Padli junak je bil zvest član dobrniškega Orla, kakor tudi vrl kongreganist in ud Slov. kat. izob. društva. Pokojni je bil priljubljen vsem, kateri so ga poznali. Spavaj sladko dragi, ker storil si svojo dolžnost! Materi udovi pa naša sožalja!

Dne 22. avgusta je umrl v bolnici na Dunaju vojak Ignac Kie iz Korit vsled boleznj, katero si je nakopal v vojni. Pokojni zapušča udovo in 7 nepreskrbljenih otrok. Naj v miru počiva!

Iz Rosalnic pri Metliki. Martin Matjašič umrl. — V četrtek, dne 6. septembra je preminul eden najboljših sinov Belokrajine, g. Martin Matjašič iz Rosalnic, v moški čili dóbi 58. let. Rajni je bil mož stare korenine, priden in vesten gospodar, skrben krščanski oče, blag prijatelj in vedno gostoljuben in prijazen s

slehernemu, ki je obiskal njegovo miroljubno hišo. On je stal vedno neomajano v vrstah S. L. S., v kateri je neumorno deloval za napredek Belokrajine. Celih 15 let je županoval svoji domači občini in je bil do svoje prerane smrti njen prvi svetovalec. V letih 1908 do 1914 je bil deželni poslanec črnomašjskega in novomeškega okraja. Kot taki je vsikdar vestno izpolnjeval svoje poslanske dolžnosti in neustrašeno zastopal koristi svojih volilcev. Kakor povsod, tako je bil tudi med poslanci splošno priljubljen in spoštovan vsled svojega odkritega in veselega značaja. Od leta 1914 je bil načelnik cestnega odbora metliškega, nadalje član šolskega in zdravstvenega sveta metliškega. Z vso vnemo je deloval tudi na polju združništva. Do svoje smrti je bil predsednik lepo delujočega kmetijskega društva in odbornik obeh posojilnic v Metliki. Kot pravi belokranjski kmet globoko veren, je bil dolgo vrsto let ključar cerkve Matere božje pri Treh farah, kjer je bil tudi v soboto, na praznik Matere božje, pokopan. Kako visoko je bil pokojni Matjašič čislán, je pokazal njegov pogreb. Od blizu in daleč so prihili Belokranjci, da mu izkažejo zadnjo čast. Pet duhovnikov in okoličanski župani so ga spremljali na njegovi zadnji poti in metliški cerkveni peveci so mu pod vodstvom poslance Mihelčiča pred domačo hišo zapeli v slovo. Ob grobu se je poslovil od pokojnika poslanec K. Dermastia. Po njegovih besedah hočem proslaviti spomin pokojnega Martina z delom za procvit in blagor Belokrajine, trdno sedržeč naukó svete Cerkve. — Prizadeti družini naše najiskrenejše sožalje, duši pokojnika večni mir in pokoj ter zasluženó plačilo pri Bogu.

Iz Radovice. Že smo bili trdno uverjeni, da je letos vsaj ne bo, toče namreč, a smo se varali. Dolgo nam je prizanašala, 27. t. m. popoldne pa je prihrula med groznim treskanjem in silnim viharjem, debela, kakor je še ne pomnimo. Zdelo se je, da padajo kar kosi ledu. Ponekod je škoda ogromna, grozdje skoraj uničeno. Tu in tam je odbilo kar cele grozde. Sreča, da je padala le nekaj minut, sicer bi bila sklestila tudi trtni les. Hudo so prizadete Radovica, Radoši, najbolj Boldraž in Slamnavas, koder je bila trta letos nenavadno lepo in bogato obložena. Sedaj se v ranjenih grozdnih jagodah pasejo tropi raznih velikih in malih muh, osá, čebel idr. Tako so šli lepi upi po ledeni vodi. Razcefrana je debelača, zbita v tla ajda in proso idr. in oklačeno sadje. Med nevihto je udarila strela v hišo nad Radovico in jo zažgala. Zgorela je hiša in pohišstvo, zidanica, dva voza krme, nekaj obleke in posodja.

Vojska nam je pobrala zopet dva mlada fanta. Prvi, prostovoljec, Jožef Bajuk iz Radovice št. 63, 17 let star, si je nakopal na bojišču bolezen, vsled katere je umrl v bolnišnici v Gradcu. Bil je za svoja

leta nenavadno krepak mladenič, doma iz ugledne hiše. Starejši brat njegov je padel že 7. septembra 1916 v Galiciji, tretji, Janez, je še na bojišču. — Zadnje dni pa je prišla, uradno še nepotrjena vest, da je na rumunskem bojišču padel 20 letni Martin Stankovič iz Bojanjevasi št. 21, edini sin, ki je prevzel gospodarstvo. — O nekaterih pa že od začetka vojske ni nobenega glasu. Več fantov in mož se pa nahaja v ruskem ujetništvu po raznih gubernijah, mestih in kolonijah.

Iz Št. Jerneja. Ker mi ni bilo mogoče osebno in javno se posloviti od dobrih župljanov šentjernejske doline, naj ponesó te skromne vrstice vsem moj zadnji pozdrav. Ko sem bil pri Vas, je marsikdo občutil v srcu, kako novo navdušenost lije nebeški nauk v dušo, koliko tolažbe nudi v bridkosti in težavah na potu življenja. Seveda sem se vedno zavedal težke odgovornosti pri vzvišenem delu, zato sem iskal pri Jezusu v premišljevalni molitvi navdihov, da bi zadel pravo struno človeškega srca in ga pridobil zanj. Marsikrat sem razveselil Vaša srca, ko ste v duhu zrlj božje nauke kakor v novi luči. Pri tem nisem iskal sebe, ne svoje slave, ampak le Boga in rešitev neumrjóce duše. Deloval sem pri Vas štiri leta po vzoru nebeškega pastirja, On mi je bil kakor zvezda, na katero sem se oziral. Tudi pri otrokih v šoli sem užil veliko veselja, včasih je res bilo prijetno, četudi so bili bolj živahni. Hotel sem jim zbuditi veselje do Jezusa in do verskega življenja. Tudi sem rad nudil zdravila ranam človeškega srca v zmislu duhovnega življenja, da bi v njih zaplulo novo življenje v božji milosti. — Večkrat sem Vam, tudi govoril o lepih čednostih nebeške Kraljice, naše matere, priporočal njenemu mogočnemu varstvu. A tudi sedaj ob slovesu izročam Vaša srca v njeno varstvo, da bi tudi v bodoče Vam naklonila obilo pomoči, zlasti, da bi kmalu izprosila človeštvu potrebnega miru. — Večkrat sem bom spominjal Vas v molitvah, a tudi Vi ne pozabite na me v molitvi. Bog Vas živi! — Fran Lončar, kn.-šk. tajnik in kaplan.

Vojni pregled.

Italjansko bojišče. — Enajsta soška bitka se nadaljuje skoro z isto ljutosčjo, kakor se je pričela. Glavno točko italjanskih napadov tvori pa še zmeraj hrib sv. Gabrijela, katerega napadajo ne glede na ogromne žrtve z vso silo, toda oreh je zanje jako trd in junaštvo naših hrabrih čet nad vse vzvišeno. Iz vojaškega tiskovnega stana se 9. t. m. poroča, da so naše čete v četrtek krvavo odbile napad na goro sv. Gabrijela in od takrat je prostor, za katerega se vroče bojujejo, neprestano obstreljevan od težkih topov in metalccev min. Zelo besno so streljali zlasti v petek popoldne. Vedno bližajoče se sovražne ojačbe je trajno zadrževal naš dobromerjeni uničevalni ogenj in preprečil, da se ta dan napad ni mogel razviti. Šele ponoči napadel

sužnja in ga dobro ošteti. Pa tega ni bilo treba, kajti Bregar je sam prišel k meni — najbrž ga je že vest preveč pekla! —

„Prijatelj, kaj pa vendar misliš?“ sem zaklical, ko je vstopil, „da se zavaruješ za cele milijone! Kaj nisi še nikdar slišal: Pohlep je začetek vsega zla?“

„Že sem slišal, že — ampak 10.000 ni še milijon!“

„In 6.000 pri Iliriji? sem ga vprašal, da bi mu dokazal krivdo.“

„Molči mi o Iliriji“ — odklonili so me!“

„Kaj — niso te vsprejeli? Nemogoče, saj si vendar zdravega rodu!“

„Je pač tako! Tudi meni se zdi vse to uganka. Kdo ve, kaj je naredil ta stari doktor?“

Tedaj se mi je zasvetilo v glavi. Gotovo je stari gospod zamenjal najini imeni in zakrivil vso reč. Nisem se mogel premagovati in začel sem se smejeti na ves glas.

„Danes si pa zelo dobre volje“, je rekel Bregar, ko sem se tako smejal.

„Saj je pa tudi res smešno; mene, slabotnega, okuženega človeka so vsprejeli, tebe pa, ki si brez napake, zdrav kot riba, so zavrnili. Prijatelj, zdravnik je naju zamenjal, saj me je še včeraj nagovoril z Bregarjem!“

„No, meni je vseeno, kajti pri Merkurju me vsprejmejo in imajo tudi drugega zdravnika. Kaj pa tebe nič vest ne peče, da si zavarovan tako per nefas?“

Ej, ta Bregar! Stal sem pred njim, kakor poparjen pes — kajti vsa stavba mojih upov je bila zidana na pesku.

„Svetuj mi, kaj naj storim?“

„Kaj — piši na družbo in povej, kako je s stvarjo!“

„Prej bi še rad govoril z zdravnikom; ko bi le možakar ne bil tako zadirljiv!“

„Naredi, kakor veš in znaš — svoj nasvet sem ti povedal.“

Več dni — cel teden je že potekel, preden sem se napotil k zdravniku, kajti pot se mi je zdela strašno težka. Morda

bi našel Bregar kak drug izhod, saj je bil bistre glave. Nekega pustega oktobrskega dne sem se napotil v Belo vas, da poiščem prijatelja. Šel sem skozi gozd — nikjer ni bilo žive duše; postalo mi je dolgčas in začel sem deklamirati: „Jesen je tu in listje z drevja pada . . .“

„Kaj govorite monolog?“

Pred menoj je stal zdravnik.

„Seveda, ker nimam nikogar, da bi mi pomagal.“

„Vaš tovariš v Beli vasi nima upati ničesar dobrega; kmalu bo pri koncu z njim.“

„Koga pa mislite, gospod doktor?“ sem vprašal prestrašen.

„Breganta — hočem reči Bregarja. Vsa vas je okužena in tudi on si je nalezlel tifus.“

Zbolelo me je pri srcu, nobene besede nisem mogel več izpregovoriti. Toda zdravnik, ki je bil bolj navajen takih slučajev kot jaz, me ni izpustil, ampak me ostro pogledal in me hudobno vprašal:

„Od Ilirije ni še nobenega glasu?“

„Ne.“

„Kmalu izveste neko novico. Sporočil sem družbi, da se je vrnila mala pomota z imeni.“

„Tako — tu je torej ključ do uganke? Sicer pa, gospod doktor, čemu mi zdravniško priporočilo, če mora Bregar umreti še tako mlad! Tu se bo družba opekla!“

„Tu je stvar povsem drugačna, kajti vedno se lahko pojavijo nenadni slučajji. Toda ljudem okuženega rodu ni verjeti.“

Hitro sem se poslovil od zdravnika, kajti moj prijatelj mi je bil bolj pri srcu, kakor vse zavarovalnice. Ko sem ga zagledal, je bil v deliriju — ni me poznal. Toda kljub temu nisem še obupal nad njim in prav sem imel. Še danes živi in je dober dušni pastir svojim ovčicam. Kadar pa potegne od Merkurja svojih 10.000 kron, jih bo gotovo delil z menoj, kajti moj prijatelj je in ima usmiljenje tudi s takim „okuženega rodu“.

Plebanus — Leonid Petrov.

je sovražnik z močnimi silami severni del naše postojanke na gori, a bil je z velikimi izgubami zanj odbit. Goro sv. Gabrijele so tudi v soboto zmerno obstreljevali s težkimi topovi, toda boji pehote se niso razvili. Presenetljivi napad proti našim postojankam na Kalu smo izlahka odbili. — 10. t. m. pa se poročila, da se na soški bojni črti niso razvila nikakva večja podjetja. Samo hrib sv. Gabrijele je bil tudi večeraj živahno obstreljevan. V splošnem pa se je izvajal na celi bojni črti zmerni motilni ogenj. Na gori sv. Gabrijele izboljšujejo Italijani pridno svoje postojanke. Naše napadalne patrulje na koroški bojni črti so uspešno delovale, zlasti na hribu Granuda, kjer so zadale sovražniku težke izgube. Na tirolski bojni črti udrla je neka naša četa v sovražne jarke ter se vrnila, ko je uničila sovražne naprave, s tremi častniki in 50 ujetimi možmi v svojo izhodno postojanko. — Kakor poročajo švicarski listi od italijanske meje, se sodi po premikanju velikih množin čet iz južne Italije preko Milana, da se bo soška bitka nadaljevala. Pričetkom prihodnjega tedna bode vpoklican v Italiji letnik 1905. 11. t. m. se uradno poročila, da bojni odmor pri Soči traja dalje. Četudi morebiti ne nameravajo Italijani še napadati, se dosedanji razvoj enajste soške bitke, ki se je unela 17. avgusta, more sledeče izraziti: Vojnega položaja nova preizkušnja sovražnih sil ni mogla izpremeniti na jugozahodu in da pomenja bitka, o tem naj se ne dvomi, do te ure nov neuspeh Italijanov. Na Krasu je pridobil sovražnik edino ugodnost, ker je zavzel vas Sejo, ki je ležala v naši najprednejši črti, ko so se pričeli boriti. Kar smo sicer na južnem krilu kraških postojank začasno izgubili jarkov, smo jih s protisunkom zopet pridobili. Ravnotako uspešno našim junakom so izpadli boji v vipavski dolini in pri Gorici, kjer ni ostal v sovražni roki niti en jarek. Na Banjski visoki planoti so začetkom Italijani pridobili uspeh, vsled česar so naši vojskovodje sklenili, naj se 15 km bojne črte umakne 2 do 7 km. Od takrat so se izjalovili vsi poizkusi sovražnika, da bi bil z mogočnimi napadi na goro sv. Gabrijele in na severnovzhodni odsek od tam izrabil z velikimi žrtvami priboreni prvi dobiček na prostoru v operativen uspeh.

Rusko bojišče. — Osvojitev Rige, o katere zavzetju smo v zadnjem listu kratko poročali, je v moralnem kakor tudi v vojaškem oziru velikanske važnosti. Riga je važno železniško križišče, od koder vodijo važne železnice v Rusijo, zlasti v Reval in Petrograd. Medtem, ko se Rumuni in Rusi brez uspešno trudijo, da bi vzeli Mackensenu, kar je pridobil pri Focsani in Očni, je pa udarilo najsevernejše nemško krilo proti Rigi. Položaj na tej bojni črti se skoraj dve leti ni čisto nič izpremenil. Tu so si stale nasproti osma nemška in dvanajsta ruska armada, toraj so si bile moči enake. Ruske postojanke, koje so Rusi tekom dveh let močno izpopolnili, je besen ogenj topov in metalev min 1. sept. zjutraj že tako zrušil, da so dozorele za napad. V sovražnem ognju so Nemci zgradili tri mostove čez 300 metrov široko Dvino, iste prehiteli in zasedli severni breg. Kljub krvavim žrtvam in obupnim napadom Rusov, so nemške čete napredovale 2. t. m. do Velikega Jagelna in 3. vže obstreljevale veliko cesto, ki vodi iz Rige v Wenden in od dveh strani udre v mesto Rigo. Prodiranje Nemcev se je izvršilo s tako naglico, da Rusom ni bilo več mogoče mesto opleniti in zažgati, kakor so nameravali. Beg dvanajste ruske armade je postal splošen. Kakor se uradno 10. t. m. poročila, so nemške prednje čete med vzhodnim morjem in Dvino na več mestih vtisnile ruske varstvene straže proti novim postojankam, ki jih Rusi grade. — Plen, ki je padel Nemcem v roke, se vedno bolj množi. Ruske čete, ki so odrezane, tiče v obmejnih gozdih in močvirjih. Sicer je število ujetnikov primeroma nizko, a to le vsled tega, ker so Rusi vse popustili in so poražene armade popolnoma razpadle. Vse polno voz, oklopnih avtomobilov, mrtvih konj, orožja itd. leži na cestah, posebno na veliki cesti Riga-Wenden. Poraz je temeljit, v notranjosti Rusije pa vedno še narašča zmeda.

Zahodno bojišče. — O bojih na tem bojišču poročila Wolffov urad dne 10. t. m.: Angleški napori na Flanderskem so nagloma končali. Odkar je razpadla druga angleška ofenziva na Flanderskem, je angleška napadalna moč zastala. Kljub vsem naporom Francozov pred Verdunom se je na zahodni bojni črti glavna ofenziva zaveznikov razkršila. V Artois so se tudi le malo bojevali. Istotako zastal je napad v okraju St. Quentin. Nova ofenziva pri Verdunu kaže navadno lice: Mali začetni uspehi, katere Nemci s protinapadi do malega zopet nazaj priborijo in temu sledeči delni boji, s katerimi se cele dneve in tedne brez pomena zapravlja. V delnih bojih 9. septembra priborili so Nemci zopet severni del gozda Vosses.

Domače in tuje novice.

Presvitli knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič je obhajal dne 12. t. m. v stolnici v Ljubljani dvajsetletnico svojega škofovskega posvečenja. Kakor ves kranjski narod, napolnjuje še posebno Dolenjce odkritosrčna želja in molitev: Ohrani nam Vsemogočni še dolgo let prevzvišenega dušnega pastirja in našega preskrbnega ter najboljšega očeta!

Odšla sta iz Novega mesta preč. gospoda: P. Ambrož Remic kot superior k Novi Štifti nad Ribnico in misionar P. Klemen Grampovčan kot vikar v Brežice. Mnogo je odkritosrčne žalosti ob njunem slovesu, ker bila sta oba vneta spovednika, modra dušna voditelja in prijazna družabnika. Ob odhodu njima ključemo vsi njuni častilci: Naj ju spremlja božji blagoslov tudi na novih mestih, da bi še zamogla veliko krepkih in zdravih let uspešno delovati v čast božjo ter v dušni blagor bližnjega!

Nevarno ranjen. Vojni kurat, č. g. P. Engelbert Klasinc, frančiškan, piše iz rezervne bolnice I v Beljaku: „... Kmalu bi ne bil nikdar več čital Dol. Novic! V sredo proti večeru na poti iz pokopališča me je zadel velik kos kamna v glavo. Ako bi se ne bil tisti trenutek sklonil, bi bil gotovo mrtev. Dobro, da je bil moj prijatelj, poročnik Verbič z menoj, ki me je vlekel še tričetrt ure daleč, drugače bi bil gotovo ali izkrvavel ali pa dobil še drug pozdrav! Sedaj sem tu v bolnišnici. Upam, da je najhujše minulo. Kost je malo načeta, možgani lahko pretreseni, le krvi sem precej izgubil. Pozdravljam...“ — Želimo dobremu g. kuratu, da mu Bog podeli čimprej ljubo zdravje. Priporočujemo našega marljivega pisca zanimivih vojnih sličic vsem čitateljem Dol. Novic v molitev. Ravno v zadnji številki nas je zopet razveselil z mičnim spisom o krasni naši slovenski pesmi na fronti. In prav takrat je bil gospod tako nevarno ranjen.

Odlikovan. Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik avditor dr. jur. Metod Dolenc pri nekem divizijskem sodišču. Čestitamo!

Razglas. Mestno županstvo naznanja, da se bode prihodnji teden v torek in sredo, t. j. 18. in 19. t. m. mestnemu prebivalstvu oddajal koruzni zdrob in krompir, in sicer v sledečem redu:

Torek:

h. št.	1 do 30	od 8. do 9. ure	dopoldne;
	31	50	9. 10.
	51	80	10. 11.
h. št.	81 do 110	od 3. do 4. ure	popoldne;
	111	140	4. 5.

Sreda:

h. št.	141 do 170	od 8. do 9. ure	dopoldne;
	171	200	9. 10.
	201	230	10. 11.
h. št.	231 do 260	od 3. do 4. ure	popoldne;
	260	nadalje	4. 5.

Posestniki, kateri so sami pridelali, koruze ali krompirja ne bodo dobili sedaj iz mestne založbe.

Na novomeški gimnaziji se prične šolsko leto 1917/18 v torek 18. septembra s službo božjo ob 8. uri v frančiškanski cerkvi in 19. septembra z rednim poukom. Novi učenci za I. razred se zaradi pomanjkanja prostora ne bodo sprejemali. Učenci za II. do VIII. razred se bodo vpisovali dne 17. sept. od 8. do 11. ure dop.

Na deški ljudski šoli v Novem mestu se prične šolsko leto 1917/18 s slovesno sv. mašo v čast sv. Duhu dne 15. sept. 1917 ob 8. uri v frančiškanski cerkvi. — Vpisavalo se bo v četrtek 13. septembra in pa v petek 14. septembra 1917, vselej od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne v II. razredu deške šole na Florijanovem trgu v Seidelnovi hiši. (Stara davkarija.) Učenci naj se oglase v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter naj prineso seboj zadnje šolsko naznailo; oni pa, ki na novo vstopijo v šolo,

tudi krstni list in izpričevalo o stavljenju koz. — Pri šolskem vodstvu naj se blagovolijo oglašati tudi stariši šolodolžnih učencev, ki se poučujejo doma. — Vodstvo uljudno prosi stariše iz sosednih šolskih občin, naj ne silijo svojih otrok v to šolo, ker jih isto zaradi tesnih šolskih prostorov ne bo moglo sprejeti; da, prisiljeno bo celo zaradi prenapolnjenih razredov odkloniti vsprejem nekaterih že to šolo obiskajočih učencev. — Vodstvo.

Zrelostni izpiti v glavnih počitnicah. Na novomeški gimnaziji sta napravila zrelostni izpit v glavnih počitnicah dva učenca VIII. razreda in enoletna prostovoljca z ugodnim uspehom: Ercigoj Ferdinand (3. sept.) in Žlindra Otokar (11. avgusta) oba iz Kostanjevice. — Tako je napravilo zrelostni izpit v šolskem letu 1916/17 27 dijakov in ena privatistinja na novomeški gimnaziji.

Začetek šole v uršulinskem zavodu v Škofji Loki — ljudska in meščanska šola, trgovski tečaj ter učiteljska pripravnica — bo v ponedeljek, dne 1. oktobra po sv. maši ob 9. uri. Oglasiti se je dan poprej pri samostanskem predstojništvu.

Pregled oproščencev. Uradno se naznanja: Nastavljenci v zasebnih poklicih, podjetjih itd., potem posamezne zasebne osebe, ki so bile oproščene kot vodilni ali važni činitelji v javnem interesu (z dostavkom: Nadaljna oprostitev v slučaju nesposobnosti za frontno službo), se morajo v svrhu nadaljne oprostitve eden do dva meseca pred potekom prejšnje oprostitve javiti najbližjim vojaškim evidenčnim oblastem, kjer se bodo zdravniško preiskali glede njihove službene sposobnosti. Vojaške evidenčne oblasti imajo nalog, da dotičnim prošnjam kar najhitreje ugodijo in izdajo pismena obvestila o uspehu preiskave. Dotični vojaškozdravniški izvidi se morajo ponovnim prošnjam za nadaljno oprostitve oziroma oprostilnim razvidnicam priložiti v izvorniku.

Nov naslov. Cesar je ustanovil naslov „gospodarskega svetnika“ in sicer za tiste, ki se bodo posebno odlikovali v poljedelstvu.

Slovenski fantje pošiljamo pristrčne pozdrave iz visokih tirolskih pečin vsem domačim ženam in dekletom ter želimo kmalu veselega svidenja: Josip Strauss iz Broda, Janez Rotar iz Gotne vasi, Martin Zevnik iz Gaberja in Anton Uhernik iz Št. Petra, vsi pri Novem mestu.

Navadni čas se prične zopet v ponedeljek 17. septembra. Tedaj pomaknite na uri kazalec za eno uro nazaj, pa boste zopet lahko živeli po stari navadi! — S tem bo gotovo ustrezno vsem in tudi onim dvem damam, ki dokazujete v listih vsaka „svoj prav“ gledé ugodnosti novega časa pred starim in narobe. So še pač po mestih nekateri, ki imajo uro za gospodarja, da jim ukazuje čas za vstajenje in počivanje. Priprosto ljudstvo se na takšne novotarije sploh ne ozira. Vstane, ko se dani in gre počivat, ko ne vidi več delati. Edina prava ura je in ostane le solnčna ura, ki jo navija neskončno modri Stvarnik sam.

V mesecu avgustu umrli vojaki: Pardala Ivan, Knjehnicky Pavel, Drozdek Matija, Gollner Ivan.

Občina brez mož. Dalmatinska občina Šijarica je popolnoma brez mož. Okoli 300 se jih je izselilo v Ameriko, 150 jih je padlo na bojišču, vsi drugi pa so pri vojaki.

Dober zgled. Kakor v mnogih krajih, tako je tudi v Magdeburgu mestni magistrat izdal oklic, naj hodijo prebivalci ali bosji ali pa v lesenih sandalah, da se pičle zaloge usnja kar se da varujejo. Nato je v magdeburškem „Generalanzeigerju“ izšel prijazen oklic na mestni magistrat, naj dajejo mestni očetje in mestni svetovalci za to lep zgled. Oče župan in mestni svetovalci se pozivljejo, naj prikorakajo k prihodnjim občinskim sejam bosji, potem bodo tudi zastopniki časnikov bosji hodili. Če so tudi zares prišli mestni očetje k sejam bosji, o tem omenjeni list molči.

Najdenka. Danes zjutraj se je našel še živi otrok ob cesti proti šoli na Grmu, star nekako osem dni. Čez prsa je imel listek z napisom: Jaz sem Ana, doma iz hribov. Otrociček je bil že močno plav, ker je danes zelo deževalo.

Naročajte „Dolenjske Novice“!

Gospodarstvo.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem o prepovedi izvažanja drv iz Kranjske. Izvažanje drv izven Kranjskih deželnih mej je začasno prepovedano. Ta prepoved se ne razteza na drva, ki se dobavijo vojni upravi, o čemur je prinesel dokaz. Kdor nasprotuje temu ukazu, se kaznuje od politične oblasti z globo do 10.000 kron ali z zaporom do šestih mesecev.

Nemško sedmo vojno posojilo je razpisano od 19. septembra do 15. oktobra. Tudi v Avstriji se bode, kakor se čita v listih, kmalu razpisalo.

Davek na premoženje. Večkrat se je že pisalo, da se namerava skleniti zakon, po katerem se bo naložil vsem, ki imajo kaj premoženja, bodisi v posestvu, denarju ali premičninah, enkrat davek v svrhu ureditve valute — to je vrednosti denarja. Z ozirom na to marsikdo že sedaj ugiba, kako bi se ognil temu davku. Tozadevni strah in skrb se nam ne zdi opravičen. Dandanes ima denar zelo majhno vrednost, nasprotno ima pa veliko vrednost blago. Če se pa to pozna celo v domačem prometu, koliko bolj se kažejo kvarne posledice tega nezdravega razmerja med vrednostjo denarja in blaga celo v prometu z inozemstvom. Glavni vzrok tega neugodnega stanja je dejstvo, da papirnati denar nima kritja v zlatu, ki je šlo po večini v inozemstvo. Da se to izravna, je potrebno napraviti nameravani davčni prenos, da se na ta način uniči prekomerni dolg, katerega krije papirnati denar. To je pravzaprav edina pomoč, da pridemo do vsaj približno rednih razmer. Občinstvo v resnici s to uredbo ne bo oškodovano, kajti če bo ta ali oni, katerega je zadel davek, imel n. pr. 10% manj premoženja, bo pa preostalo premoženje več vredno. Sedaj n. pr. se dobi 1 m blaga za 20 K, če se pa urede finance v nameravanem smislu, bo denar v vrednosti poskočil toliko, da se bo isto blago dobilo za 10 K. Na ta način pri taki ureditvi ne bo nikdo v resnici oškodovan. Oškodovani smo pa sedaj, dokler vlada to nezdravo razmerje med vrednostjo denarja in blaga.

Mrliči dobijo papirnato obleko. Ker je vedno večje pomanjkanje sukna in drugega blaga, so sklenile mnoge s pogrebnimi zavodi v zvezi stoječe tovarne za obleke, da bodo izdelovale za mrtvece oblačila iz papirja. Nova mrtvaška obleka bo neki zelo poceni, kar, pravijo, je velikega pomena. — Še večjega pomena bi pač bilo, ko bi se tudi za žive priskrbelo kakšno cenejše blago — pa ne iz papirja!

Ne bomo stradali. Neki švicarski list obljubuje, da bodo razglasili znanstveno-tehnični učenjaki neko novo čudovito odkritje gledé ljudske prehrane, ki bode vse izstradalne načrte naših sovražnikov prekrizalo. — Hudomušni ljudje ugibajo, češ: da nam bodo najbrže cepili želodce proti stradanju.

Tudi drugod ni drugače. Na nekem prazniku na Donavi je pozabil neki ministrski svetnik finančnega ministrstva, ki se je peljal na Zgornje Avstrijsko, popotno torbo, v kateri je bilo 210 zavojev tobaka. „Wiener Sonn- und Montagszeitung“ pristavlja: Najbrže je nameraval visoki gospod zamenjati tobak z živili.

Izšel je ukaz deželnega predsednika na Kranjskem o ureditvi porabe petroleja in prometa s petrolejem. Zahtevo do prejema petroleja v druge namene, kakor za mineralna olja c. kr. trgovinskega mini-

strstva, ravno tako tudi zahtevo do prejema petroleja za razsvetljavo, ako znaša mesečna potreba več kakor 50 litrov. Petrolej za razsvetljavo pri mesečni potrebi kvečjemu do 50 litrov se odda iz množine petroleja, ki je nakazana političnemu okraju, do katere imajo pravico: predstojniki gospodarstev, obrtniki, lastniki kmetijstev, predstojniki uradov, zavodov, ki so navezani edino-le na petrolejsko razsvetljavo. Za prodajo petroleja se določijo trgovci, katerim se mora izročiti prejemne izkaznice. Upravičenci morajo naznaniti potrebo petroleja pri občinskem uradu. Veletržci in prodajalci na drobno so dolžni spisovati zabeležne knjige, katere morajo zaključiti koncem vsakega meseca. Prestopki tega ukaza in na njega podlagi izdanih odredb se kaznujejo z globo do 5000 kron ali pa z zaporom do 6 mesecev.

Zares čudno! Kmetje se zelo čudijo, odkod jemljejo meščani toliko tobaka, ko vsak dan prihajajo na deželo kupovat živež, ki ga kmetje že za-se nimajo dovolj in prineso včasih kar cele zaloge tobaka s seboj. Če pa prideš v trafike v mestih, je vedno ves tobak razprodan. Kmetjske trafike pa dobivajo za več občin skupaj prav malo komadov tobaka. Čitali smo tudi v časnikih že večkrat o tatvinah večjih množin tobaka pri zasebnikih. Da premeteni uzmoviči izsledijo takšne skrivne zaloge tobaka, ni ravno čudno, čudno pa je, kako da pridejo nekateri ljudje, in to so večinoma le takoimenovani „boljši ljudje“, do tacih zalog tobaka! — Zaradi pravičnosti že zares težko čakamo na obljubljene nakaznice za tobak.

Kaj si srečna, če prodajaš meščanom dve češplji za dva vinarja? Ženice in dekleta iz dežele, ali vam ne očita vest, da je to oderuštvo in nesramnost prve vrste? Ali ni to velik greh? Ali se ne bojite, da vam drugo leto Bog, ki je za vse enako dober, odvzame tako plodovito sadno leto? Ljudje trpe splošno pomanjkanje na živilih, naj bi saj sadje dobivali po vredni ceni, ki ga je letos toliko obrodilo. Da, grozne so posledice vojske, toda ljudje si jih še grozovitejše sami delajo!

Enostavno pridelovanje jesiha. Malokdo se spomni, da lahko sam odpomore pomanjkanju jesiha z domačim nadomestkom. Marsikdo ima pri hiši sadje, ki pada nezrelo na tla. Če tudi še tako slabo, je vendarle lahko vporabiš za kis. Treba je tako sadje stolčič ali strelči, jdati v posodo in zaliti s kropom. Ko se par tednov namaka in kisa, se tekočina precedi. Če se dobro ne kisa, naj se pomaga z nekoliko kisove kisline. Na ta način se vporabijo olupki sadja in sploh vsi izrezki in ostanki sadja, malin, ribezlja, grozdja itd.

Krajepisno-zgodovinske črtice iz Belokrajine.

Priobčil L. Kolbezen.

Izlet k svetemu Križu.

Dragi čitatelj Dol. Novic, ki te zanima in razveseljuje divna lepota in romantika naše Dolenjske, te povabim, da se z mano podaš na kratek izlet v lepo božjo naravo v duhu sv. Frančiška Asiškega, tega velikega prijatelja in oboževalca naravnih del Stvarnika — v božji svet, kjer bova občudovala čudesa narave in v njih gledala in se naslajala na nevidni lepoti neustvarjene Lepote, ki jo je z vsemogočnostjo iz nič priklicala v bivanje.

Iz glavnega trga belokranjske metropole, Črnomelj, ubereva pot po glavni cesti, ki vodi na Vinico. Pod mostovi zazreva na vodi dolge jate rac, ki v raztegnjenih vrstah plavajo po vodi, se potaplajo in iščejo hrane v plitvi Lahinji in Dobljici, vmes pondirki in vodne kokoškice čablajo in teknujejo med sabo v plavanju od ene lačice do druge, kjer kosi v grmovju, grlice pri svojih rešetastih

gnezdih, slavci na vejici, pastarice z ganjem repa, povodni metuljčki z lahnim poletom, žabe s svojim koncertnim regljanjem, belouške stoječ na preži za ribicami, vrabei z zadiranjem, žolti kobilar, raznobarvani detal, ščinkovec in žoltica in črni škorec in brza lastovka z bliskovitim poletom, vsak po svojih zmožnostih delajo naravni koncert v ločkem okljuku in bregu, kjer se živina napaja. Ločki pastirčki priženejo živino, ovenčani s cvetjem za klobukom, piščalko iz tršlikavine ali lukničastimi sviralami, na katere še eden ali drugi poskusi kako jugoslovansko melodijo, katero je slišal na Bojancih, Preloki ali Adlešičih. Ločki črednik, originalni mož Peter, je zatulil s svojim dolgim, zavitim rogom v sredi vasi s tako močjo, da je Črnomalce zbudil iz spanja in prepodil iz bičevja ob vodi kokoškice in kose, gosi in race in preplašil golobe, vrane in lastavk, ki obkrožajo ločki studene. Dal je znamenje za izgon živine na sredo vasi; tudi brhke kozice in krotke ovčice je videti med to čredo, ki se pomika v ločke košenice, do Butoraja, Goleka, Kvasice in Dragovanje vasi. Pastirčki imajo sabo torbice za sadje, rogove, zvite iz tršlikavine in na koncu zakrivljene palice, da se z njimi na paši zabavajo, ko svinjko bijejo v kotlišče, ali pa brze veverice preganjajo od hrasta do hrasta.

Ko zapustiva čredo, pelje nas cesta dalje med ločkim, kočevskim in svibniškim poljem, ki je zelo rodovitno in obsejano z debelačo, pšenico, ržjo, krompirjem in deteljo, do vitkih smrekovih gozdov pri Kanižirici, kjer napravi Dobljica velik ovinek pri enolinskem mostiču. Tu vidiš raznovrstne ribe in ščuke, ki se preganjajo po vodi; dolgo bičevje na vodi je dobro skrivališče divjih rac in povodnih kosov, na laščah ob vodi pa brzi zajček, ki je priskakljal iz grmovja, migajoč z dolgimi ušesi, naglo ubere svojo pot v skrivališče, kakor hitro je zaslišal tvoje stopinje. Ako še nekoliko postojiš, ti na uho udarijo votli ndarci detela, ki išče žuželk v drevesnih deblih, in žolno, ki željno gleda za želodom. Tudi slišiš pritajeno golčanje veverice, ki brezskrbno skaklja po smrekovih vejicah, nad tabo pa kroži bistra kanja, ki išče poljskih miši, in divji golob ali jastreb, ki preži na ptice in kokoši, ki so se iz Svibnika ali Kočevja pritihotapile na polje za žitnim zrnjem.

Prideva do razcestja, kjer se loči desna cesta, ki vodi v Dobljico, Bistrico, Nemškoloko od leve, ki gre v Dragatuš in Vinico. Na razpotju stoji sv. razpelo, ki opominja mimoidece na ljubezen Spasitelja in velikost človeške hudobije. Pozdravimo sveto razpelo, kar bo treba še večkrat ponavljati, ker kaže Belokrajina svoje ne malo katoliško lice tudi s tem v javnosti, da so globoko verni prebivalci postavili v vsaki vasi, ob vsakem razpotju, križpotju, razcestju in izgonu (pot, kamor se vaška živina izganja na pašo), sv. razpelo, ga obsadili s cvetkami, ovenčali ali z večno lučko preskrbeli, da se moraš čuditi obilnim tem znamenjem, kamorkoli se obrneš. Cesta nas popelje čez dobljčki most, katerega so zidali Primorci z znamenjem sv. Janeza Nepomuka. Dobljica, ki tu poleg izvira iz jernejskega jezera in se v lepih ovinkih vije po bogatem žitnem polju, se tu razprostire in tvori ob nalih malo jezero in se liki poljskemu vodnemu jarku na nasprotni strani združi s svojim drugim dotokom, ki prihaja iz jelševniškega jezera. Kako idilično izgleda to jelševniško polje, ako slediva tema dvema vodnima žilama. Obltavajo te pisani metuljčki, po vodi mrgolijo brhke ribice in čablajo divje račice, med tem ko enakomerno klopoče mlinsko kolo osamljene malence in razbiti čoln z drugim, poleg ležečim razpadlim mlinom povečuje lepoto in kontraste v naravi. Pred sabo zreš krasno se razpenjajoče maverlske, dobljčke in straženske gorice, kjer ti nudijo svoj sad žlahtne marelice in ponekod tudi fige. V podnožju opletajo vinograde obilni sadni

vrtovi z žlahtnimi hruškami, jabolki, slivami, ciborami, tudi kostanja ne manjka. Vsa okolica izgleda, kakor bi bila posejana z gorskimi vilami, med katerimi se posebno odlikuje ona svētinka Stručlja v Stražnem vrhu, nekdanjega sodnika v Žužemberku, ki je umrl v pokoju na svoji domačiji v Tuševem dolu. Na levo stoji prostorna in lepa podružnica sv. Janeza Evangelista, ki je bila namenjena, da postane župna cerkev za novoustanovljeno župnijo Dobljice, pa radi gmotnih razmer se je moral ta načrt odložiti za boljše čase. Občina Dobljice ima svojo ljudsko šolo v nekdanji rojstni hiši znanega ameriškega škofa Vrtina, ki je parkrat obiskal Belokrajino. Na desno se razprostira v podnožju maverlske gore Jelševnik, rojstna vas dveh nadarjenih, upolnih Belokranjcev: Majerletov, ki sta padla na gališkem bojišču; v sredi vasi se dviga prostorna kapela z malim zvonikom in podobo luške Gospe, katero je sezidal na svojem posestvu domači posestnik Turk. Nad Dobljicami se v rebru vije cesta med vrtovi in sadeži mimo vasi Grič, kjer se pečajo Gričani z domačo obrtjo — lončarijo. Nad jernejskim jezercem stoječ občuduješ bogato žitno polje med Jernejo vasjo, Dragovanjo vasjo, Kvasico in Tančogoro, nad njimi se vpenjajo košenice, po katerih se pase dobrorejena živina in ovce; le žal, da so ovčerejo precej opustili v nemalo škodo gledé prehrane prebivalstva v sedanjem vojnem času. Ako v pravem kotu potegnesh dve črti na desno in levo, vidiš v nekako jednaki razdalji na desno dobljčko cerkev sv. Janeza, na dobljčki gori sv. Vida in sv. Križ, na levo pa v Dragovanji vasi sv. Ožbalta, sv. Tomaža in sv. Ane na Tančigori. Jednako sliko vidiš v Tuševem dolu od cerkve sv. Magdalene v jednaki razdalji v ravni črti navzgor na desno sv. Jakoba v Malih in Marije Pomočnice v Vel. Rodinah, na levo pa sv. Miklavža v Stražnem vrhu in sv. Križ na graškem vrhu. Nad Gričem se razprostirajo prostrane košenice proti Miklarjem, Debelem vrhu in Bistrici, prikladne za živinorejo in ovčerejo; tu se nahaja tudi glasoviti Gradanj-skedenj, skrivališče hajdukov, ki so imeli tu naokrog po prostornih bukovih gozdovih v Miklarjih, Debelem vrhu, Žeželju, Kolečaju svoje dobro zavarovane postojanke in hajdučili po poljskih gorah med Nemško loko, Starim trgom in Sinjim vrhom v strah in grozo okoličanov. L. 1815 so na Sinjem vrhu ubili župnika Babiča. (Konec sledi.)

Raznotero.

Pregled dekliških licej. Ministrstvo za pouk in bogočastje je objavilo pregled za šolsko leto 1916/17 s pravico javnosti obstoječih licej, iz katerega je razvidno, da je bilo v devetnajstih dekliških licejih na Nižje-Avstrijskem 3570, v treh licejih na Gorenjem Avstrijskem 516, v ednem liceju na Solnograškem 122, na Štajerskem 325, na Koroškem 114 in na Kranjskem 279 učenk. V treh dekliških licejih na Primorskem je bilo 686, v ednem na Tirolskem 249, v sedmih licejih z nemškim poučnim jezikom na Češkem 967 in v osem licejih s češkim poučnim jezikom na Češkem 967 in v osem licejih s češkim poučnim jezikom 1544 učenk. V štirih licejih na Moravskem z nemškim poučnim jezikom je bilo 882, in v ednem s češkim poučnim jezikom je bilo 320 učenk. V Šleziji so bili trije liceji s 369 in v Galiciji je bilo osem licejev s 565 timi učenkami. V preteklem šolskem letu je bilo v vseh licejih 10.508 učenk. V ženskih licejih se pripravljajo in izobražujejo deklice za ženski poklic in gospodinjstvo brez latinščine in grščine, ki sta za ženski poklic clo nepotrebne. Važno je učenje modernih jezikov, pred vsem nemščine, francoščine in italijanščine na podlagi materinega jezika.

Loterijske številke.

Trst, 5. septembra 57 31 85 71 72

Spisi Krištofa Šmida.

Izšla sta 16. in 17. zvezek spisov Krištofa Šmida v založništvu J. Krajec nasl. v Novem mestu. 16. zvezek je poslovenil frančiškan P. Blanko Kavčič ter vsebuje šest lepih pripovedk: „Roparski grad“, „Ptičje gnezdo“, „Poškodovana slika“, „Tiskovna pomota“, „Spominčica“ in „Diamantni prstan“. Cena broširanemu snopiču je 1 K; trdo vezanemu zvezku pa 1 K 40 vin.; po pošti 20 vin. več. — 17. zvezek je poslovenil P. Beno Strauss, frančiškan, sedaj vojni kurat, ter vsebuje dve mični pripovedki: „Brata“ in „Različni sestri“. Cena broširanemu snopiču je 1 K 20 vin.; trdo vezanemu zvezku pa 1 K 60 vin.; po pošti 30 vin. več. — Opozarjamo na ta nova in zadnja dva zvezka poslovenjenih spisov Krištofa Šmida župnijske, šolske in izobraževalne ter vse druge ljudske knjižnice. Gotovo ni slovenske knjižnice, ki bi ne imela med drugimi lepimi knjigami tudi vseh spisov Krištofa Šmida, po katerih posebno naša mladina tako rada sega. Ni pa tudi kmalu tako priporočljivih mladinskih spisov, kakor so ravno spisi ljubitelja in vzgojitelja mladine Krištofa Šmida. Njegovi spisi so zaradi svoje velezanimive in poučne vsebine preloženi malodane na vse evropske jezike. — Vsi dosedanji zvezki se dobé pri J. Krajec nasl. v Novem mestu ter v vseh knjigarnah po Slovenskem po zelo nizki ceni.

U 90/17-6

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okr. sodnija v Kostanjevici je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva Orloviča zoper

Edvarda Prosečkuj

zavoljo draženja in navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva Orloviča, po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja na uporabo zakona, razsodila v odsotnosti obtoženca v smislu § a 459 k. p. r. — tako:

Edvard Prosečkuj, 61 let star, rojen v Krapini, pristojen v Samobor, r. k., oženjen trgovec v Samoboru in v Breganskemselu, nekaznovan

je kriv

prestopka draženja po § u 18 št. 1. cesarskega ukaza od 21. avgusta 1916, št. 261 d. z., storjenega s tem, da je v zimi 1916/1917 do aprila 1917 v svoji filijalki v Breganskemvrhu tržil ječmenovo in prošeno kašo — 1 kg po 4 K, zahleval toraj v izrabljenju izrednih po vojnem stanju povzročenih razmer, za neobhodno potrebno stvar očitno čezmerno ceno in

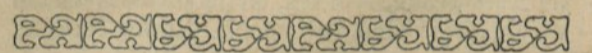
se obsodi

po § u 18 št. 1. cit. ukaza z uporabo določbe § a 161 k. z. na 400 K denarne kazni, v slučaju neizterljivosti pa v 14 dni zapora in po § u 389 k. p. r. v plačilo stroškov kaz. postopanja in izvršitve kazni.

V smislu določbe § a 23 cit. cez. ukaza se ima obsodba na stroške Edvarda Prosečkuj objaviti v listih «Slovenski Narod», «Slovenec» in «Dolenjske Novice» in nabiti na občinsko desko v občini Velika Dolina.

Kostanjevica, dne 20. junija 1917.

Luznar m. p.

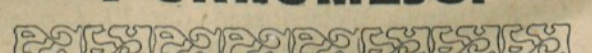
Odvetnik

dr. Ign. Malnerič

naznanja

da je otvoril svojo pisarno

≡ v ČRNOMLJU. ≡

Kostanjev les

od enega metra dolgosti, 10 cm debelosti naprej, klan ali v deblih, vsake debelosti, kupi po najvišji ceni tvrčka:

== J. POGAČNIK ==
Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.